

ת"פ 64019/07/19 - מדינת ישראל נגד חוסיין מחאמיד

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 64019-07-19 מדינת ישראל נ' מחאמיד

מספר בקשה: 5

לפני כבוד השופט איתי הרמלין

המבקשת:
(המאשימה)
נגד
מדינת ישראל
ע"י עו"ד בן צור

המשיב:
(הנאשם)
חוסיין מחאמיד
ע"י עו"ד אחמד מחאג'נה

החלטה בבקשה לתיקון כתב אישום

1. ב-25.7.2019 הוגש נגד הנאשם כתב אישום המייחס לו אחד עשר אישומים שעניינם קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות. בקווים כלליים ניתן לסכם את הנטען בכתב האישום בכך שהנאשם יחד עם אחרים נהג לחבל בצנרת חיצונית של בניינים שבהם התגוררו קשישים ולהציע כי יתקנה תמורת תשלום. בחלק מהמקרים גם פנה לדיירים וטען בפניהם כי גם בתוך בתיהם יש תקלות בצנרת המחייבות תיקון. בעקבות מצג זה הוכנס הנאשם לפי הטענה

לדירות ו"תיקן" תקלות שכלל לא היו בטרם בואו למקום. בסך הכל קיבל הנאשם לפי הטענה תשלום שהסתכם ב-65,500 ₪.

2. כתב האישום הוקרא לנאשם ביום הגשת כתב האישום, שכן היה באותה עת נתון במעצר. כלומר, מבחינה משפטית משפטו התחיל, והסמכות לתקן את כתב האישום היא בידי בית המשפט ולא בידי התביעה. זאת, בהתאם להוראות סעיף 92(א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982, הקובע:

"בית המשפט רשאי, בכל עת שלאחר תחילת המשפט, לבקשת בעל דין, לתקן כתב אישום, להוסיף עליו ולגרוע ממנו, ובלבד שניתנה לנאשם הזדמנות סבירה להתגונן; התיקון ייעשה בכתב האישום, או יירשם בפרוטוקול"

3. מתן המענה לאישום ותחילת שמיעת הראיות בתיק זה התעכבו עד עתה, כיוון שבתיק התקיימו הליכים מקדמיים בפני "שופטת מוקד" והליכי גישור בפני "שופטת מגשרת". דיון מהותי במסגרת הליך הגישור התקיים ביום ד' 26.2.2020. בסיומו של הדיון קבעה "השופטת המגשרת" כי הואיל והוגשה בקשה לגביית עדות מוקדמת קיימת דחיפות בשמיעת התיק, ולכן, במקביל לקיום הליך הגישור שלא הסתיים עדיין, תידון בפני ביום א' 1.3.2020 (ארבעה ימים אחרי דיון הגישור המהותי) הבקשה לגביית עדות מוקדמת, יינתן מענה לאישום וייקבעו מועדים לשמיעת הראיות. בסיום הדיון בפני "השופטת המגשרת" הודיע התובע כי התביעה שוקלת להוסיף לארבעה מן האישומים בכתב האישום גם עבירות של כניסה והתפרצות למקום מגורים. לדברי הסניגור, אף על פי שבפרוטוקול הדיון שמתעד את הגישור דברים אלה של התובע נכתבו לפני החלטתה של "השופטת המגשרת", בפועל הם נאמרו אחרי שהתקבלה ההחלטה. לדברי התובע, אמר את אותם דברים גם בשלב מוקדם יותר של דיון הגישור.

4. ביום 28.2.2020 - יומיים אחרי ישיבת הגישור ויומיים לפני הישיבה שבה היה אמור להינתן המענה לאישום - הגישה התביעה באמצעות מערכת נט המשפט בקשה לתיקון כתב האישום. לבקשה צורף נוסח של כתב אישום מתוקן שבו נמחקו בעשרה מתוך אחד עשר האישומים הטענות שהנאשם ושותפיו חיבלו בצנרת החיצונית של הבניין. בצד זאת נעשו שינויים עובדתיים נוספים בכתב האישום. כמו כן, בארבעה מתוך אחד עשר האישומים מבקשת התביעה להוסיף עבירה של כניסה והתפרצות למקום מגורים לפי סעיף 406(א) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 לפי החלופה של כניסה בתחבולה הקבועה בסעיף 405(ד) לחוק. לפי הסבריו של התובע, התחבולה שבה מדובר היא הטענה לקיומה של נזילה בצנרת החיצונית של הבניין והפשע שאותו התכוון הנאשם לבצע בכניסתו בתחבולה לבניין הוא קבלת הדבר במרמה בנסיבות מחמירות - תשלום על תקלה בצנרת שכלל לא הייתה קיימת.

5. הסניגור מתנגד לתיקון כתב האישום שכן הוא מחמיר את מצבו של הנאשם ולדבריו הוא תולדה של הליך הגישור. הסניגור ציין בהקשר זה כי בפתח "ישיבת הגישור" היסס לחשוף את קלפיו, אך "השופטת המגשרת" עודדה אותו לעשות כן, כשהיא מציינת שדבר מן הנאמר לא ירשם. לדבריו, בקשת התביעה למחוק מכתב האישום את הטענה שהנאשם חיבל בצנרת החיצונית של הבניינים היא תוצאה של העובדה שהוא עצמו חשף בהליך הגישור, והיא שאין בתיק החקירה כל ראיה התומכת בטענות בכתב האישום המקורי בעניין זה. התיקונים העובדתיים הנוספים המבוקשים הם לפי הסברי הסניגור מקצה שיפורים שאליו נדרשה התביעה אחרי שהסתבר לה שהמבנה העובדתי

הקיים בכתב האישום אינו מבוסס ראייתית. הבקשה להוספת עבירה של כניסה והתפרצות למקום מגורים היא לדברי הסניגור תוצאה של העובדה ש"השופטת המגשרת" העירה לתביעה על כך שפסקי הדין שהגישה לה כדי לתמוך בעמדתה העונשית הם כאלה שבהם יוחסה עבירה של כניסה והתפרצות לדירה ולא של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות ולכן אינם רלוונטיים. לטענת הסניגור, אין לקבל מצב שבו ההגנה תשתתף בהליכי גישור במטרה להגיע להבנה עם התביעה, והתוצאה תהיה שהתביעה תערוך מקצה שיפורים בכתב האישום על מנת להתמודד עם טענות ההגנה שנחשפו בגישור. בהקשר זה ציין הסניגור את העובדה שחלפו 8 חודשים מאז הוגש כתב האישום ורק לאחר ישיבת הגישור המהותית - שבה נחשפו טענות ההגנה - פנתה התביעה בבקשה לתיקון כתב האישום. הסניגור ציין כי סמכות בית המשפט לתקן את כתב האישום לאחר פתיחת המשפט היא סמכות שברשות, והפנה להחלטתו של השופט שאול אבינור בת"פ (תל אביב) 2511-01-14 **מדינת ישראל נ' חמיד סמקו** (החלטה מיום 1.6.2014), שבה נדחתה בקשה דומה לתיקון לחומרה של כתב אישום לאחר הליך גישור.

6. בתגובה להתנגדות הסניגור לתיקון כתב האישום אמר התובע כי "הצורך בתיקון עלה רק כשהתכוננו לדיון הגישור הראשון. לא מצאנו לנכון לבצע את התיקון לפני דיון הגישור כי רצינו לבוא בנפש חפצה לראות האם אפשר להגיע למתווה בתיק הזה". התובע הדגיש כי התיקון העובדתי אינו מהותי ושהוספת העבירה של כניסה והתפרצות למקום מגורים בארבעה אישומים היא נגזרת של העובדות המיוחדות לנאשם באותם אישומים. לפי הסבריו של התובע, את התיקון הראיתי מבקשת התביעה בעקבות מה שגילתה בעקבות "ישיבה במשרדיה". כמו כן, לדברי התובע, כאשר אספו בתביעה את הפסיקה גילו כי במקרים דומים (לדעתו) שבהם התחזו אנשים לאנשי מקצוע נותני שירות ונכנסו לדירה על מנת לגנוב ממנה יוחסה להם גם עבירה של כניסה והתפרצות למקום מגורים. לדבריו, העבירה של כניסה והתפרצות למקום מגורים מהווה התייחסות לערך מוגן שנפגע שאינו בא לידי ביטוי מספיק בעבירה של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, והוא הפגיעה באוטונומיה של מחזיקי הדירה. התובע הדגיש כי המשפט נמצא בשלב מוקדם שלו, ולכן אין לדבריו סיבה שלא לאשר את התיקון, שכן הגנת הנאשם לא תיפגע כתוצאה מאישורו.

הכרעה

7. ככלל, בשלב שטרם מענה לאישום נטיית בית המשפט היא להיעתר לבקשות התביעה לתיקון כתב אישום גם כאשר מדובר בתיקונים מהותיים, כיוון שיכולתו של הנאשם להתגונן אינה נפגעת כתוצאה מכך. ואולם, לאחר ששקלתי את נסיבות מקרה זה ואת טענות הצדדים החלטתי לדחות את הבקשה לתיקון כתב אישום. זאת, בשל העובדה שכתב האישום המתוקן מחמיר עם הנאשם יחסית לזה המקורי, והשינויים שנעשו בו, נעשו לאחר שהתקיים הליך הגישור ובמידה רבה בהשפעתו של הליך זה. טעמים עיוניים לדחיית בקשה לתיקון כתב אישום מעין זו פורטו בהחלטתו של השופט שאול אבינור בת"פ (תל אביב) 2511-01-14 **מדינת ישראל נ' חמיד סמקו** (החלטה מיום 1.6.2014), שהוזכרה לעיל. טעמים אלה וטעמים נוספים שאזכיר בהמשך מצדיקים את דחיית הבקשה. כפי שמסביר השופט אבינור באותה החלטה: "הליך הגישור הפלילי מקדם באופן אפקטיבי השגתן של פשרות, ובכך מייעל את ההליך המשפטי וחוסך התדיינויות מיותרות... על בתי המשפט לנקוט אפוא בדרכים העשויות לעודד השתתפות בהליכי גישור פלילי ועל אחת כמה וכמה למנוע מצבים שיש בהם כדי להרתיע נאשמים מלהשתתף בהליכים כאמור. מסמך היסוד שעל בסיסו מסכימים הצדדים מרצונם להשתתף בהליך גישור פלילי, הינו כתב האישום. אין זה סביר, אם כן, שנאשם - המסכים מרצונו להשתתף בהליך הגישור, על מנת לנסות להגיע להבנות עם התביעה - ימצא עצמו בתום ההליך בבחינת מוכה וחבול וניצב מול כתב אישום חמור בהרבה מזה שניצב מולו בטרם

השתתפותו הוולונטרית בהליך...". כך כתב גם שופט בית המשפט המחוזי מרכז, ד"ר עמי קובו, במאמרו "הגישור הפלילי", **המשפט כ"ד**, 301, 345 (תשע"ח): "על התביעה להימנע מלהשתמש במידע שנחשף בפניה במסגרת הליך הגישור לשם השגת יתרונות טקטיים בהליך הוכחות אם הגישור לא צלח. כך, אין זה מן הראוי שהתביעה תעתור לתיקון כתב האישום על דרך של החמרתו, בעקבות פרטים שנחשפה אליהם בהליך הגישור... באופן דומה, אם ההגנה מצביעה על קשיים ראיתיים בתיק. מן הראוי שהתביעה לא תפעל, בהיעדר הסכמה, להשלמת חקירה או לתיקון כתב האישום, שאלמלא כן יוביל הדבר לסירובה של ההגנה במקרים עתידיים 'לחשוף את קלפיה' בפני התביעה, או להשתתף כליל בהליכי הגישור. במקרים שהתביעה עושה שימוש פסול במידע שהגיע לידיה במסגרת הליך הגישור מן הראוי שבית המשפט ישקול אפשרות שלא להתיר זאת. כך, למשל, מוסמך בית המשפט שלא להתיר את תיקון כתב האישום... אם יסבור שיש בתיקון כתב האישום... כדי לפגוע בהגנות ההליך" (וראו גם ת"פ (תל אביב) 40147-08-13 **מדינת ישראל נ' כאמל עבדאללה** (החלטה מיום 10.11.2013) וכן ת"פ (תל אביב) 36379-05-13 **מדינת ישראל נ' עידן דגן** (החלטה מיום 26.2.2014)).

8. על האמור לעיל יש להוסיף כי חובות ההגנות המיוחדות המוטלות על התביעה כמייצגת האינטרס הציבורי מחייבות אותה שלא לנצל את הליך הגישור כדי לרכוש יתרונות טקטיים בלתי הוגנים בניהול משפטו של הנאשם, ובוודאי שלא "לגמול" לנאשם על אי הצלחת הגישור להביא את הצדדים להסכמה בכך שכתב האישום נגדו יוחמר (לענין חובות ההגנות המוטלות על התביעה ראו: מרדכי קרמיניצר, "תפקידו של התובע בהליך הפלילי", **פלילים ה**, 173 (1996)). אין בדברים אלה כדי לומר שעל הסניגור להניח שכל הטענות שהעלה בגישור ישכחו מן התובע אם המשפט יתנהל, ועליו לשקול כמובן את סיכויי הצלחת הגישור בטרם יבחר אם להשתתף בו.

9. במקרה שבפניי כולל כתב האישום המתוקן החמרה מובהקת של כתב האישום בהוספת העבירה של כניסה והתפרצות למקום מגורים לארבעה אישומים. העובדה שתיקון זה מתבקש שמונה חודשים אחרי הגשת כתב האישום המקורי, ומיד לאחר שהליך הגישור לא השיג את מטרתו, לא מאפשרת להניח שאין קשר בין הליך הגישור ואשר התרחש בו לבקשה זו. מעבר לכך שסדר הזמנים שתואר לעיל מחייב את המסקנה בדבר קיומה של זיקה בין הבקשה לתיקון כתב האישום להליך הגישור, אין גם כל מחלוקת שהתיקונים העובדתיים המבוקשים בכתב האישום באותה הזדמנות הם כולם או בחלקם תוצאת הטענות שהעלה הסניגור במסגרת הגישור. יתר על כן, כפי שנחשף בפניי בדיון, היחס בין עניינו של הנאשם לעניינם של אלו שהאשמו בעבירה של כניסה והתפרצות למקום מגורים במקרים הדומים לדעת התובע לעניינו של הנאשם, נדון במסגרת דיוני הגישור.

10. במקרים שאליהם השווה התובע את עניינו של הנאשם נאשמו אנשים שהציגו עצמם כאנשי מקצוע כדי להיכנס לדירות ולגנוב מתוכן בעבירה של כניסה והתפרצות לבית מגורים בנוסף לעבירת הגניבה, כיוון שמדובר בשתי עבירות שונות לחלוטין. לעומת זאת, במקרה שבפניי לא בכדי לא הואשם הנאשם במקור בעבירות של כניסה והתפרצות למקום מגורים באמצעות תחבולה, שכן העבירה של קבלת דבר בנסיבות מחמירות (שהיא עבירה חמורה בפני עצמה שעונשה עד 5 שנות מאסר) יכולה לכאורה להכיל את מעשה התחבולה שבכניסה לדירה כחלק מהרכיב העובדתי של המרמה הכלול בה. זאת, בעוד התחבולה אינה יכולה להוות חלק מן הרכיב העובדתי של עבירת הגניבה (עבירה שעונשה עד 3 שנות מאסר) שבה הואשמו הנאשמים במקרים שאליהם השווה התובע את עניינו של הנאשם. לכן, באותם תיקים אחרים הוסף סעיף העבירה של כניסה והתפרצות למקום מגורים באמצעות תחבולה, ולכן אין הכרח להוסיפו כאן. לכאורה נכונים דברי התובע על כך שבכניסה לדירה יש משום פגיעה בערכים שהם

מעבר לאלה המגולמים בסעיף העבירה של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות (התובע הזכיר את הפגיעה באוטונומיה של מי שמתגורר בדירה ועל כך אפשר להוסיף את הפגיעה בפרטיותו). ואולם, יש לזכור בהקשר זה שרקמתה של העבירה של קבלת דבר במרמה היא פתוחה במידה רבה והתביעה יכולה לטעון לכאורה כי גם הכניסה לדירה היא דבר שהתקבל כתוצאת המרמה, ובכך לתת ביטוי גם לערכים אלה במסגרת ההאשמה בעבירה של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות. השורה התחתונה היא שמדובר בבקשה להחמיר את כתב האישום בהוספת סעיפי עבירה שאין כל הכרח להוסיפם.

11. לנוכח העובדה שהתיקון המבוקש מחמיר את כתב האישום יחסית לנוסחו המקורי, בהתחשב בכך שאין כל הכרח משפטי בהחמרת כתב האישום ובשל זיקתו הברורה של התיקון המבוקש להליך הגישור שהתקיים בין הצדדים, אני דוחה את הבקשה לתיקון כתב האישום.

המזכירות תשלח החלטה זו לצדדים.

ניתנה היום, 3 במרץ 2020, בהעדר הצדדים.